

Rozgrzewka do ustnego z Podatkową Oficyną Wydawniczą.

Dopasuj odpowiedź do pytania (część 1, działy 1-4)

Podstawa prawna odpowiedzi

Odpowiedź oparta na literaturze przedmiotu, orzeczeniach sądowych lub interpretacjach organów podatkowych

Streszczenie

Wykładnia językowa ma podstawowe znaczenie we wszystkich dziedzinach prawa, w tym prawa podatkowego. Jej treścią jest interpretacja tekstów aktów prawnych w celu rekonstrukcji zakodowanych w nich norm prawnych. Wykładnia językowa oparta jest na zasadach semantyki, syntaktyki i pragmatyki języka polskiego, jest powszechnie stosowana w orzecznictwie podatkowym sądów¹.

Wykładnia językowa powinna mieć zawsze pierwszeństwo przed dyrektywami pozostałych, ugruntowanych interpretacji: m.in. systemowej i funkcjonalnej.

W szczególności, wykładnia językowa ma istotne znaczenie na gruncie prawa podatkowego, które powinny być interpretowane ściśle i w jak największym stopniu odpowiadać ich literalnemu brzmieniu.

Odpowiedź

Wykładnia prawa, tj. interpretacja prawa, polega na wyjaśnieniu właściwej treści stosowanych przepisów prawnych (rozkodowanie norm pranych z przepisów prawa).

Wykładnię prawa dzielimy na podstawowe grupy dyrektyw interpretacyjnych:

- a) wykładnię językową,
- b) wykładnię systemową,
- c) wykładnię funkcjonalną.

Na gruncie prawa podatkowego, podstawowe znaczenie i pierwszeństwo w stosowaniu ma wykładnia językowa (stopniowano na znaczeniu zyskują wykładnia systemowa i funkcjonalna, nadal jednak akceptowany jest subsydiarny charakter ww. wykładni). Adresatem norm zakodowanych w przepisach prawa podatkowego są podatnicy. Istotna jest więc komunikatywność treści tych przepisów dla jak największej liczny adresatów. Przy założeniu, iż ustawodawca posługuje się wobec adresatów norm językiem powszechnym, językowe dyrektywy interpretacji powinny pozwolić na jednoznaczne określenie możliwego sensu słów zawartych w przepisach prawnych².

O prymacie wykładni językowej decydują cechy i funkcje prawa podatkowego. Ta dziedzina prawa reguluje stosunki społeczne należące do tzw. zjawisk ekonomicznych³. To determinuje ingerencyjny charakter tej dziedziny prawa, w którym dominuje interes publiczny, władztwo administracyjnoprawne i podporządkowanie⁴ (por. D. Antonów, Wykładnia prawa podatkowego po wstąpieniu do Unii Europejskiej, Warszawa 2009, s. 21). Jednocześnie, prawo podatkowe nie tworzy wzorców pożądanых zachowań lub ich granic, a jedynie determinuje całość zachowań określonej grupy społecznej – podatników (por. B. Brzeziński, Szkice w wykładni prawa podatkowego, Gdańsk 2002, s. 5). Wszystko to przesądza o ścisłym interpretowaniu przepisów podatkowych i jak największym stopniu w ich literalnym brzmieniu.

¹ B. Brzeziński, Wykładnia prawa podatkowego, Gdańsk 2013, s. 23 i 24; Teza cytowana w wielu orzeczeniach WSA i NSA.

² J. Wróblewski, *Rozumienie prawa i jego wykładnia*, Ossolinemu 1990, s. 79.

³ R. Mastalski, *Prawo podatkowe*, Warszawa 2006, s. 18.

⁴ D. Antonów, *Wykładnia prawa podatkowego po wstąpieniu do Unii Europejskiej*, Warszawa 2009, s. 21.

Z wykładnią językową wiążą się różnego rodzaju domniemania, nakazy i zakazy, np.

- a) domniemanie racjonalności językowej ustawodawcy⁵;
- b) wspomniane już domniemanie posługiwania się przez ustawodawcę językiem potocznym;
- c) nakaz stosowania definicji legalnych i domniemanie pierwszeństwa języka prawniczego nad językiem powszechnym⁶, Sąd w niniejszym orzeczeniu wskazał, iż:

„Stwierdzenie braku definicji legalnej wymaga sięgnięcia do dyrektywy języka prawniczego, a więc określenia, czy dane pojęcie lub zwrot ma ustalone znaczenie w języku prawniczym, bo wówczas znaczenie to ma pierwszeństwo przed znaczeniem tych zwrotów wynikającym ze słowników języka ogólnego i zbędne jest stosowanie innych reguł interpretacyjnych”;

- d) zakaz pomijania w interpretacji zwrotów przepisu prawnego jako zbędnych, zasada respektowania kolejności realizacji przesłanek ustawowych⁷.

Znaczenie wykładni językowej prawa podatkowego, w szczególności po wejściu Polski do Unii Europejskiej, zostało w pewnym stopniu ograniczone. W przypadku przepisów prawa unijnego, które coraz szerzej reguluje problematykę prawa podatkowego, wykładnia językowa rodzi liczne problemy praktyczne, decydując jednocześnie o wzroście znaczenia, subsydiarnych dotychczas rodzajów wykładni prawa⁸ (D. Antonów, *Wykładnia prawa podatkowego...*, s. 162). Na znaczeniu zyskuje także wykładnia gospodarcza przepisów prawa podatkowego.

5a

5b

6

7

8

9

10

11

12

⁵ Z. Ziemiński, *Problemy podstawowe prawoznawstwa*, Warszawa 1980, s. 273.

⁶ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2016 r., sygn. akt I KZP 20/15.

⁷ Zobacz szerzej: B. Brzeziński, *Wykładnia prawa podatkowego*, Gdańsk 2013, s. 39-47.

⁸ D. Antonów, *Wykładnia prawa podatkowego...*, s. 162.

Podstawa prawna odpowiedzi

Art. 108a i n. ustawy o podatku od towarów i usług

Załącznik nr 15 do ustawy o podatku od towarów i usług [fragment]

65	ex 26.40.60.0	Konsole do gier wideo (w rodzaju stosowanych z odbiornikiem telewizyjnym lub samodzielnym ekranem) i pozostałe urządzenia do gier zręcznościowych lub losowych z elektronicznym wyświetlaczem – z wyłączeniem części i akcesoriów.
----	---------------	--

Art. 15d UPDOP / art. 22p UDPOF

Art. 57c KKS

Streszczenie

Potencjalne zagrożenia dla nabywcy konsol do gier, posiadającego status podatnika VAT w przypadku braku zastosowania mechanizmu podzielnej płatności przy nabyciu konsol do gry, udokumentowanych fakturą o kwocie brutto wyższej niż 15 000 zł:

VAT	ustalenie przez naczelnika urzędu skarbowego lub celno-skarbowego dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości odpowiadającej 30% kwoty podatku przypadającej na nabyte konsole do gier, wykazane na fakturze, której dotyczy płatność (przedmiotowej sankcji podatkowej nie stosuje się jednak w przypadku, gdy sprzedawca rozliczył całą kwotę podatku wynikającą z faktury opłaconej bez zastosowania obowiązkowego MPP)
CIT PIT	wyłączenie z kosztów podatkowych wydatku w tej części, w jakiej płatność dotycząca transakcji związanej z wykonywaną przez nabywcę działalnością gospodarczą, pomimo zawarcia na fakturze wyrazów „mechanizm podzielonej płatności”, została dokonana z pominięciem MPP
KKS	ryzyko poniesienia przez nabywcę odpowiedzialności za przestępstwo skarbowe lub za wykroczenie skarbowe (w przypadku mniejszej wagi)

5a

5b

6

7

8

9

10

11

12

Odpowiedź

Przy dokonywaniu płatności za nabyte konsole do gier, udokumentowane fakturą, w której kwota należności ogółem przekracza kwotę 15 000 zł lub jej równowartość wyrażoną w walucie obcej, podatnicy VAT są obowiązani zastosować mechanizm podzielonej płatności (do przeliczania na złote kwot wyrażonych w walucie obcej stosuje się zasady przeliczania kwot stosowane w celu określenia podstawy opodatkowania).

Zastosowanie mechanizmu podzielonej płatności (*split payment*, MPP) polega na tym, że:

- a) zapłata kwoty odpowiadającej całości albo części kwoty podatku wynikającej z otrzymanej faktury jest dokonywana na rachunek VAT,
- b) zapłata całości albo części kwoty odpowiadającej wartości sprzedaży netto wynikającej z otrzymanej faktury jest dokonywana na rachunek bankowy albo na rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, dla których jest prowadzony rachunek VAT, albo jest rozliczana w inny sposób.

Zapłata z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności dokonywana jest w złotych polskich przy użyciu komunikatu przelewu udostępnionego przez bank lub spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, przeznaczanego do dokonywania płatności w mechanizmie podzielonej płatności, w którym podatnik wskazuje:

- a) kwotę odpowiadającą całości albo części kwoty podatku wynikającej z faktury, która ma zostać zapłacona w mechanizmie podzielonej płatności,
- b) kwotę odpowiadającą całości albo części wartości sprzedaży brutto,
- c) numer faktury, w związku z którą dokonywana jest płatność,
- d) numer, za pomocą którego dostawca towaru lub usługodawca jest zidentyfikowany na potrzeby podatku.

Mechanizm podzielonej płatności może być stosowany wyłącznie w odniesieniu do transakcji dokonywanych na rzecz innych podatników VAT i wyłącznie w związku z zapłatą za fakturę, na której wykazano kwotę VAT. Podstawowym założeniem mechanizmu podzielonej płatności jest rozdzielenie zapłaty należności przelewem na dwa strumienie, tj.:

- a) kwotę odpowiadającą całości albo części kwoty podatku VAT wykazanej na fakturze, która trafia na specjalny rachunek dostawcy, zwany rachunkiem VAT, oraz
- b) kwotę odpowiadającą całości albo części kwoty odpowiadającej wartości sprzedaży netto wykazanej na fakturze, która jest przelewana na zasadach ogólnych lub jest rozliczana w inny sposób.

W przypadku stwierdzenia, że podatnik dokonał płatności z pominięciem mechanizmu podzielonej płatności, naczelnik urzędu skarbowego lub naczelnik urzędu celno-skarbowego ustala dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości odpowiadającej 30% kwoty podatku przypadającej na nabyte towary lub usługi wymienione w załączniku nr 15 do ustawy, wykazane na fakturze, której dotyczy płatność.

W stosunku do osób fizycznych, które za ten sam czyn ponoszą odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe albo za przestępstwo skarbowe, dodatkowego zobowiązania podatkowego nie ustala się (chyba, że dostawca lub usługodawca rozliczył całą kwotę podatku wynikającą z faktury, która została zapłacona z naruszeniem ww. przepisów).

Należy także pamiętać o art. 15d UPDOP (odpowiednio art. 22p UPODF), zgodnie z którym, nabywcy nie zaliczają do kosztów uzyskania przychodów kosztu w tej części, w jakiej płatność, która jest związana z wykonywaną przez nich działalnością gospodarczą, pomimo zawarcia na fakturze wyrazów „mechanizm podzielonej płatności”, została dokonana z pominięciem MPP.

Na koniec warto również wskazać, iż zgodnie z art. 57c KKS podatnik, który wbrew obowiązкови ustawowemu (tutaj ustawie VAT) dokonuje płatności kwoty należności wynikającej z faktury z pominięciem mechanizmu podzielonej płatności, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

W wypadku mniejszej wagi, sprawca ww. czynu zabronionego podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

W stosunku do osób fizycznych, które za ten sam czyn ponoszą odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe albo za przestępstwo skarbowe, dodatkowego zobowiązania podatkowego (30%) nie ustala się.

Streszczenie

Zawarte przez Polskę umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania przewidują procedurę wzajemnego porozumiewania się (Mutual Agreement Procedure - MAP), w trakcie której właściwe władze państw stron umowy dążą do wyeliminowania podwójnego opodatkowania.

Jeżeli osoba uzna, że działania:

- a) jednego lub
- b) obu umawiających się państw

powodują lub spowodują jej opodatkowanie, które jest niezgodne z postanowieniami konwencji modelowej OECD, wówczas może ona:

- a) niezależnie od środków odwoławczych przewidzianych w prawie wewnętrznym tych państw,
- b) przedstawić swoją sprawę właściwemu organowi tego państwa, w którym ma ona miejsce zamieszkania lub siedzibę lub (jeżeli w danej sprawie mają zastosowanie postanowienia art. 24 ust. 1) właściwemu organowi tego umawiającego się państwa, którego jest obywatelem.

Termin na przedłożenie sprawy: Sprawa winna być przedłożona w ciągu 3 lat. Termin liczy się od dnia pierwszego urzędowego zawiadomienia o działaniu powodującym opodatkowanie niezgodne z postanowieniami niniejszej konwencji.

Po wszczęciu procedury niezbędne czynności podejmuje właściwy organ państwowy. W Polsce procedury wzajemnego porozumiewania prowadzi Departament Podatków Dochodowych Ministerstwa Finansów.

Zakończenie procedury wzajemnego porozumiewania, w przypadku, gdy wynik zakończonej procedury ma wpływ na treść wydanej decyzji, stanowi przesłankę do wznowienia postępowania na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej.

Dodatkowo, Modelowa Konwencja OECD wprowadza mechanizm, którego celem jest osiągnięcie wspólnego stanowiska na stronach tj., na administracjach podatkowych dwóch państw. Powyższa procedura nazywana jest „mechanizmem arbitrażowym” i jest ona inicjowana przez podatnika, który rozpoczął procedurę wzajemnego porozumiewania, a która nie zakończyła się w terminie dwóch lat od jej rozpoczęcia.

Odrębną od procedury wzajemnego porozumiewania się oraz arbitrażu zawartych w art. 25 Modelowej Konwencji OECD, jest procedura zawarta w Konwencji 90/436/EWG w sprawie eliminowania podwójnego opodatkowania w przypadku korekty zysków przedsiębiorstw powiązanych.

Odpowiedź

Zawarte przez Polskę umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania przewidują procedurę wzajemnego porozumiewania się, w trakcie której właściwe władze umawiających się państw dążą do wyeliminowania podwójnego opodatkowania.

PROCEDURA WZAJEMNEGO POROZUMIEWANIA

Uprawniony	Na wniosek podatnika
Charakter środka	Niezależny od środków odwoławczych przewidzianych w prawie wewnętrznym
Właściwość organu	Organ podatkowy tego państwa, w którym podatnik ma miejsce zamieszkania lub siedzibę lub organ podatkowy tego umawiającego się państwa, którego podatnik jest obywatelem; W Polsce procedury wzajemnego porozumiewania prowadzi Departament Podatków Dochodowych Ministerstwa Finansów.
Termin	3 lata, licząc od dnia pierwszego urzędowego zawiadomienia o działaniu powodującym opodatkowanie niezgodne z postanowieniami danej umowy
Działanie organu	Zawarcie porozumienia polubownego z właściwym organem drugiego umawiającego się państwa; Arbitraż – jeżeli właściwe organy nie mogą osiągnąć porozumienia rozstrzygającego w tej sprawie w ciągu dwóch lat, licząc od dnia przedstawienia sprawy właściwemu organowi drugiego umawiającego się państwa

Od 18 lipca 2008 r. do Modelowej Konwencji wprowadzono regulacje dotyczące arbitrażu. Przepis ten przewiduje dla podatnika dodatkowe uprawnienie polegające na możliwości żądania w trakcie procedury wzajemnego porozumiewania, aby kwestie w których umawiające się państwa nie mogą dojść do porozumienia były rozstrzygnięte w drodze arbitrażu. Umawiające się strony są zobowiązane do przyjęcia decyzji zapadłej w drodze arbitrażu jako ostatecznego porozumienia w toku danej procedury.

Uprawnienie żądania arbitrażu podatnik może zgłosić, gdy:

- wszczęto procedurę wzajemnego porozumiewania;
- upłynął termin 2 lat od dnia przedstawienia sprawy właściwemu organowi drugiego umawiającego się państwa,
- pozostają nierozstrzygnięte kwestie powstałe w wyniku tej sprawy
- podatnik złoży wniosek o rozstrzygnięcie kwestii w drodze arbitrażu.

Kwestie nierozstrzygnięte nie powinny być przedłożone do arbitrażu, jeżeli decyzja w tych kwestiach została już wydana przez sąd lub trybunał administracyjny jednego z umawiających się państw.

Jeżeli osoba, której sprawa dotyczy bezpośrednio, nie zakwestionuje porozumienia polubownego, na mocy którego jest stosowane orzeczenie arbitrażowe, to dane orzeczenie wiąże oba umawiające się państwa i musi być stosowane bez względu na terminy przewidziane przez prawo wewnętrzne tych państw.

Odrębną od procedury wzajemnego porozumiewania się oraz arbitrażu zawartych w art. 25 Modelowej Konwencji OECD, jest procedura zawarta w Konwencji 90/436/EWG w sprawie eliminowania podwójnego opodatkowania w przypadku korekty zysków przedsiębiorstw powiązanych.

Konwencja arbitrażowa ma zastosowanie do eliminacji ekonomicznego podwójnego opodatkowania będącego wynikiem korekty zysków przedsiębiorstw powiązanych, mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Podstawą dokonanej korekty jest zakwestionowanie transakcji pomiędzy przedsiębiorstwami powiązanymi z uwagi na naruszenie zasady pełnej konkurencji, w związku z czym celem korekty jest przywrócenie warunków rynkowych przeprowadzonych transakcji. Konwencja obowiązuje Polskę od 1 lutego 2007 r.

Zgodnie z rozporządzeniami Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2018 roku w sprawie sposobu i trybu eliminowania podwójnego opodatkowania w przypadku korekty zysków podmiotów powiązanych w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych W celu wyeliminowania podwójnego opodatkowania dochodów podmiotów powiązanych, podmiot krajowy może wystąpić do ministra z wnioskiem o wszczęcie procedury wzajemnego porozumiewania na podstawie Konwencji z dnia 23 lipca 1990 r. w sprawie eliminowania podwójnego opodatkowania w przypadku korekty zysków przedsiębiorstw powiązanych (Dz. U. z 2007 r. poz. 1080) lub na podstawie umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Wniosek powinien być złożony nie później niż przed upływem trzech lat od dnia doręczenia podatnikowi lub podmiotowi z nim powiązanemu protokołu kontroli albo decyzji podatkowej, które prowadzą lub mogą prowadzić do podwójnego opodatkowania, chyba że umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, będąca podstawą złożenia wniosku, określa inny termin. Bieg okresu trzyletniego rozpoczyna się od pierwszej z następujących dat: daty doręczenia protokołu kontroli albo daty doręczenia decyzji podatkowej.

Minister Finansów po otrzymaniu wniosku informuje o tym fakcie nadawcę wniosku oraz właściwe organy innych państw w terminie miesiąca od dnia jego wpływu.

Jeżeli w ocenie ministra właściwego do spraw finansów publicznych wniosek podatnika jest uzasadniony, a sprawa nie może być przez niego załatwiona w ramach procedur krajowych, w sposób uwzględniający wniosek podmiotu krajowego, wszczyna on procedurę wzajemnego porozumiewania, informując o tym właściwe organy innych państw, których ten wniosek dotyczy. Jednocześnie o wszczęciu procedury wzajemnego porozumiewania minister właściwy do spraw finansów publicznych informuje podmiot krajowy.

Procedura wzajemnego porozumiewania powinna zostać zakończona w terminie 2 lat od daty doręczenia ostatecznej decyzji podatkowej lub dokumentu równoważnego lub daty zgłoszenia sprawy.

Wynik zakończonej procedury, stanowi podstawę do wszczęcia postępowania w sprawie określenia wysokości dochodu lub straty podatnika.

5a

5b

6

7

8

9

10

11

12

■ Podstawa prawna

Art. 8c-8e ustawy o VAT (obowiązuje od 1 lipca 2022 r.)

■ Streszczenie

Ze względu na charakter odpowiedzi zrezygnowano ze streszczenia.

■ Odpowiedź

1. ZASADY OPODATKOWANIA W GRUPIE VAT

- 1) dostawę towarów i świadczenie usług dokonane przez członka grupy VAT na rzecz innego członka tej samej grupy VAT nie podlegają opodatkowaniu.
- 2) dostawę towarów i świadczenie usług dokonane przez członka grupy VAT na rzecz podmiotu spoza tej grupy VAT uważa się za dokonane przez tę grupę VAT.
- 3) dostawę towarów i świadczenie usług dokonane na rzecz członka grupy VAT przez podmiot spoza tej grupy VAT uważa się za dokonane na rzecz tej grupy VAT.
- 4) dostawę towarów i świadczenie usług dokonane przez oddział będący członkiem grupy VAT na rzecz:
 - a) podatnika nieposiadającego siedziby na terytorium RP, który utworzył ten oddział,
 - b) innego oddziału podatnika, o którym mowa w pkt a), położonego poza terytorium kraju— uważa się za **dokonane przez grupę VAT na rzecz podmiotu, który do niej nie należy.**
- 5) dostawę towarów i świadczenie usług dokonane na rzecz oddziału będącego członkiem grupy VAT przez:
 - a) podatnika nieposiadającego siedziby na terytorium RP, który utworzył ten oddział,
 - b) inny oddział podatnika, o którym mowa w pkt a), położony poza terytorium kraju— uważa się za **dokonane na rzecz grupy VAT przez podmiot spoza tej grupy.**
- 6) dostawę towarów i świadczenie usług dokonane na rzecz oddziału będącego członkiem grupy VAT utworzonej w państwie członkowskim innym niż Rzeczpospolita Polska, przez podatnika posiadającego siedzibę na terytorium kraju, który utworzył ten oddział, uważa się za dokonane na rzecz tej grupy VAT.
- 7) dostawę towarów i świadczenie usług dokonane przez oddział będący członkiem grupy VAT utworzonej w państwie członkowskim innym niż Rzeczpospolita Polska, na rzecz podatnika posiadającego siedzibę na terytorium kraju, który utworzył ten oddział, uważa się za dokonane przez tę grupę VAT.

2. ROZLICZENIA PODATKU VAT

Grupa VAT w rozliczeniu za pierwszy okres rozliczeniowy uwzględnia kwotę nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy wynikającą z ostatniej deklaracji podatkowej złożonej przez jej członków jako podatników.

Grupa VAT jest obowiązana złożyć deklarację podatkową za okres rozliczeniowy, w którym utraciła status podatnika, przy czym kwota nadwyżki podatku naliczonego nad należnym wynikająca z takiej deklaracji **podlega zwrotowi na rzecz przedstawiciela grupy VAT lub odliczeniu w rozliczeniu za następny okres rozliczeniowy przedstawiciela grupy VAT.**

Po utracie przez grupę VAT statusu podatnika przedstawiciel grupy VAT może dokonywać korekt rozliczeń podatku za okresy rozliczeniowe, w których grupa VAT była podatnikiem.

3. ODPOWIEDZIALNOŚĆ PODATKOWA GRUPY VAT

W okresie posiadania statusu podatnika przez grupę VAT oraz po utracie przez tę grupę VAT tego statusu członkowie grupy VAT **odpowiadają solidarnie** za jej zobowiązania z tytułu podatku.

5a

5b

6

7

8

9

10

11

12